

چند نکته مهم که در صورت بروز حادثه باید دانست

چهارشنبه‌سوزان!

کاملیا تجربی

وقتی از راه می‌رسد، همه با عجله به سمت خانه خود حرکت می‌کنند. بانزد دیک شدن به شب، ترس عجیبی به دل خیلی از افراد راه‌پیدامی‌کند و انگار کسی دلش نمی‌خواهد در خیابان باشد. سروصدای زیاد، ترقه‌های ریز و درشتی که گاه و بیگاه منفجر می‌شوند و دل هر رهگذری را به لرزه می‌اندازند. خنده‌هایی از سر ناآگاهی، به دلیل انداختن ترقه زیر پای خانمی جوان، بی آن که به قیمت آن خنده‌ها فکر شود، شاید مادری کودک خود را بر اثر ترس در شکمش از دست بدهد. قلبی بیمار و بی‌قرار شاید از این صداهای بلند از تپش بایستد و چه انفجارهایی که خانه‌های زیادی را ویران می‌کند. چشم‌هایی که از بین می‌روند، دست‌هایی که قطع می‌شوند و خیلی از صحنه‌های دلخراش دیگری که بر اثر چهارشنبه‌سوزی‌های امروزی شکل می‌گیرد. چهارشنبه‌سوزی از دیرباز برای شادی و گرد هم آمدن خانواده‌ها در کنار یکدیگر بوده‌نه برای ایجاد آسیب و ترس. **دکتر بهروز هاشمی**، متخصص طب اورژانس، فلوشیپ سم‌شناسی بالینی و مسمومیت‌ها، نکات مهمی را در این باره می‌گوید.

چند نکته دیگر

آن دسته از مصدومانی که بر اثر انفجار پرت شده‌اند ممکن است دچار آسیب در ستون فقرات به ویژه گردن شده باشند که در چنین شرایطی محافظت از ستون فقرات ضروری است و نباید فرد را تا آمدن نیروهای امدادی جابه‌جا کرد. شاید مصدوم به دلیل پرت شدن و درد ناشی از سوختگی دردی را در ستون فقرات خود احساس نکند. لباس‌های تنگ (در صورت عدم چسبیدن به پوست) و زیورآلات باید به دقت و با کمترین آسیب از محل سوختگی خارج شوند (بهترین راه بهره‌گیری از قیچی و بریدن لباس به آرامی است) چون لباس تنگ و زیورآلات می‌تواند در شرایط بروز تورم خون‌رسانی را مختل کند.

کمک توسط افراد آموزش دیده

چنانچه آسیبی برای فردی بروز کند، می‌توان اقداماتی را به عنوان امدادگر انجام داد. پیش از هر چیز باید از گسترش آسیب، پیشگیری کرد این مساله اولین اقدام در هر حادثه‌ای محسوب می‌شود. قبل از کمک به فرد آسیب دیده، باید از این که به فرد امدادگر یا سایر افراد آسیبی وارد نمی‌شود، اطمینان حاصل کرد. گاهی شرایط به گونه‌ای است که نه تنها برای فرد آسیب دیده و دچار سوختگی اقدام مناسبی انجام نمی‌شود، بلکه خود فرد کمک‌دهنده نیز دچار آسیب و سوختگی خواهد شد. نباید این نکته را از یاد برد که حتی افراد آموزش دیده‌ای چون پرسنل آتش‌نشانی هم گاهی در زمان کمک‌رسانی، دچار آسیب می‌شوند. بنابراین در شرایطی که امکان آسیب به امدادگر یا سایر افراد وجود دارد، باید از وارد شدن به صحنه جدا خودداری کرد و کمک‌رسانی توسط افراد آموزش دیده مانند آتش‌نشان‌ها صورت بگیرد.

بی احتیاطی عامل اصلی

شب آخرین چهارشنبه‌سال یا همان چهارشنبه‌سوزی، یکی از جشن‌های باستانی ایران محسوب می‌شود که در آن مردم در کنار یکدیگر به شادی می‌پرداختند. این جشن بی‌خطر و شاد، به مرور زمان دچار تغییراتی شد تا جایی که امروزه با وجود بسیاری از هشدارها، به جشن ترقه‌ها و آتش‌هایی مبدل شده است که عاقبت آن را بارها در تلویزیون یا بترهای سطح شهر، با تصاویری دلخراش دیده‌ایم. آسیب‌های بدنی مانند سوختگی، قطع اندام، نابینایی و اثرات روانی ناشی از این آسیب‌ها، می‌توانند مهم‌ترین مواردی باشند که افراد را درگیر خود می‌کنند، مشکلاتی که گاهی سرنوشت فرد و زندگی او را به شکل غیرقابل باوری، تحت تاثیر قرار می‌دهد. عوارض ناشی از آتش و دود در حجم زیاد را کمتر کسی جدی می‌گیرد ولی اثرش را روی افراد حساس مانند بیماران ریوی خواهد گذاشت. هر سال آمار و ارقامی که از بیمارستان‌های سوانح و سوختگی منتشر می‌شود، متغیر است. برخی از موارد سوختگی خفیف هستند و افراد برای درمان آن مراجعه نمی‌کنند و برخی دیگر نیز در بیمارستان‌هایی تحت درمان قرار می‌گیرند که آماری برای مراجع مسؤول، ارسال نمی‌کنند. نکته مهم این که بیش از ۹۰ درصد سوختگی‌های ناشی از چهارشنبه‌سوزی، می‌تواند قابل پیشگیری باشد و افرادی که دچار سوختگی می‌شوند، قربانی بی احتیاطی هستند.

کارهایی که نباید انجام شود

روی زخم‌های مصدوم نباید پماد زده شود. درمان سرپایی زخم با پمادهای سوختگی نه تنها مفید نیست، بلکه می‌تواند گاهی شانس عفونت را بالا ببرد. به مصدوم نباید هیچ نوع ماده غذایی یا نوشیدنی (حتی آب) داد تا فرد به مراکز درمانی منتقل شود. در صورت فرو رفتن جسم خارجی در بدن از خارج کردن آن در محل حادثه باید جدا خودداری کرد. افرادی که دچار سوختگی می‌شوند باید حتماً برای بررسی به مراکز درمانی مراجعه کنند اما ضرورت این مساله در برخی افراد بیشتر است. به عنوان مثال، افرادی که در ناحیه صورت، چشم، گوش یا ناحیه دو پا دچار سوختگی شده‌اند، باید حتماً برای بررسی مراجعه کنند. سوختگی اندام‌های بزرگ را نباید نادیده گرفت، چه این اندام‌ها در بخش فوقانی بدن باشند چه تحتانی، باید مورد بررسی قرار بگیرند.

اقدامات اولیه

چنانچه آسیبی فرد کمک‌دهنده را تهدید نمی‌کند، می‌توان برخی اقدامات را انجام داد. به عنوان مثال، اولین اقدام دور کردن فرد از محل بروز خطر و خاموش کردن فرد آتش گرفته است. خاموش کردن لباس‌های در حال سوختن و در آوردن لباس‌های سوخته یا لباس‌های آلوده به مواد مختلف، ضروری است به شرط آن که لباس به پوست نچسبیده باشد. فردی که دچار سوختگی شده باید پس از مهار آتش به آرامی با پتو پوشانده شود یا در محلی قرار بگیرد که افت دمای بدن بروز نکند. تماس با فوریت‌های اورژانس (۱۱۵) از شروع کمک‌رسانی، ضروری است و مصدوم باید سریعاً به مراکز درمانی منتقل شود. بررسی و مراقبت مصدوم از نظر راه هوایی و تنفس، یکی دیگر از اقداماتی است که باید انجام بگیرد، چون خطر مسمومیت همزمان با منوکسید کربن (گاز گرفته‌گی) یا تماس با دود وجود دارد. برای این منظور مصدوم باید در هوای آزاد قرار بگیرد. آن دسته از مصدومانی که دارای خشونت صدا، سوختگی موهای بینی و خلط سیاه هستند، می‌توانند به درگیری راه هوایی دچار باشند. در نتیجه مراقبت‌های خاصی برای آنها باید صورت بگیرد. این دسته از مصدومان باید حتماً با آمبولانس به مراکز درمانی منتقل شوند، چون احتمال خفگی یا کبودی برای آنها وجود دارد.

آسیب ناشی از ترکش ترقه

سوختگی مانند بسیاری از حوادث دیگر بیشتر کودکان و جوانان را درگیر خود می‌کند. مساله‌ای که در رابطه با چهارشنبه‌سوزی‌های امروزی وجود دارد، چیزی فراتر از شعله و حرارت است و آسیب‌هایی که از برخورد ترکش ترقه‌ها و انفجارها ایجاد می‌شود و افراد را درگیر خود می‌کند، مشابه مجروحان حملات نظامی است. علاوه بر این، گاهی به جای اثرات سوختگی، مصدومان بر اثر برخورد اجسام تیز و پر سرعت، با آسیب‌های جدی و عمده مواجه می‌شوند که این آسیب‌ها به بیماران ناشی از تصادف شباهت دارد.